

PRELUAREA DE CĂTRE CONSILIUL DIRIGENT A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI DIN BEIUȘ ȘI VAȘCAU (JUDEȚUL BIHOR) ÎN ANUL 1919

de

DUMITRU OGAȘANU

Adunarea națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918, prin cei 1 228 delegați și cei peste 100 000 de români participanți s-a constituit într-o autentică Adunare reprezentativă cu caracter plebiscitar, hotărând în mod democratic unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Sătmăruului și Maramureșului cu România.

Actul fundamental al întregii noastre istorii — Marea Unire — a fost expresia dezvoltării organice a națiunii române, a solidarității și voinței sale neclintite de a-și desăvârși unitatea statală. Acest act de voință a fost rezultanta unei concepții politico-juridice sistematic elaborată, ce reprezenta o sinteză a doctrinei naționale cu principiile democrației universale, dar și cu noile valori politice wilsoniene ce s-au impus la sfârșitul primului război mondial.

Evidențiind importanța principiului de naționalitate în fundamentarea dreptului națiunilor de a-și constitui state de sine stătătoare, Aurel C. Popovici, în lucrarea sa intitulată „Principiile de naționalitate”, remarcă că acest drept al naționalităților rezulta „din conștiința națională a poporului, conștient de naționalitatea sa. Cu aceasta este motivat și dreptul naționalităților de a ieși din legăturile politice străine și a se uni cu eventualele state de naționalitate comună într-un singur stat național și independent”¹.

Doctrina juridică românească a conceptualizat la începutul secolului al XX-lea dreptul popoarelor la autodeterminare, ca expresie a conștiinței și voinței colective, inclusiv „dreptul la revoluțiune al popoarelor violente”, postulând necesitatea destrămării imperiilor din Europa Centrală și de Răsărit, crearea de state naționale independente². Vom observa că principiul de naționalitate a fost completat prin doctrina wilsoniană cu dreptul superior al umanității la pacea generală, fiind asimilat de teoria și practica juridică internațională și devenind postulatul care a prezidat reconstrucția europeană după 1918³. Din prin-

¹ Aurel C. Popovici, *Principiile de naționalitate*, București, 1894, p. 22.

² Aurel C. Popovici, *Stat și Națiune. Statele Unite ale Austriei Mari*, București, 1939, p. 167—172.

³ George Sofronie, *Principiul Naționalităților în Tratatetele de Pace din 1918—1920*, p. 44—47.

cipiul naționalităților reiese ca o consecință juridică ideea de autodeterminare, îmbrățișată de toate națiunile oprite din Europa, înțeleasă ca un drept al națiunilor de a rupe legăturile ce le atașează unui sistem politic retrograd, pentru a-l alege pe cel care le convine. Aplicarea acestui concept în acel moment presupunea recunoașterea suveranității națiunii în teritoriul ei național, dreptul la secesiune și de a alege liber comunitatea politică în cadrul căreia dorește să se integreze⁴.

Principiile naționalităților și cel de autodeterminare s-au bucurat de adeziunea deplină a populației românești din Austro-Ungaria în toamna anului 1918, criza politică și militară a imperiului dualist favorizând asimilarea rapidă a conceptului și invocarea sa în legitimarea revoluției românilor pentru libertate națională și desăvârșirea unității statale. Declarația oficială prin care românii au aderat la ideea de autodeterminare a fost „Declarația de independență de la Oradea” din 12 octombrie 1918, prezentată de Alexandru Vaida-Voievod, reprezentantul Partidului Național Român în parlamentul de la Budapesta. Acest document inaugurează procesul autodeterminării, ideile sale politice fiind completate cu cele expuse în Manifestul din 31 octombrie 1918, intitulat „Revoluția a învins”, care anunța constituirea Consiliului Național Român Central, nucleul unei viitoare organizări statale. Acest organism instituit pe temeiurile dreptului de autodeterminare, proclamat la despărțirea de statul maghiar, a preluat puterea politică, administrativă și militară în Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, pregătind temeinic actul Marii Uniri.

Unirea Transilvaniei cu România s-a hotărât în mod plebiscitar, exprimând voința poporului român, în numele dreptății și dreptului de a dispune liber de soarta sa. Procesul verbal al Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia precizează printre altele, că după ce aceasta a fost decisă prin cuvântarea lui Ștefan Ciceo-Pop, președintele George Pop de Băsești, care referindu-se la scopul acestei istorice manifestări, a spus: „Ne-am adunat aici ca să hotărâm asupra sortii noastre ... să punem piatra fundamentală a fericirii neamului nostru” și declara adunarea „liberă și deschisă”. După aceea a luat cuvântul Vasile Goldiș, lider al Partidului Național Român, care în discursul său a prezentat o sinteză a doctrinei politice românești, a concepției despre libertatea individuală și cea națională, despre principiul de naționalitate și valorile democrației universale. Națiunea română s-a eliberat din robie, spunea Vasile Goldiș și „libertatea acestei națiuni înseamnă unirea cu Țara Românească” și propunea ca principii politice la temelia noului stat „să asigurăm tuturor neamurilor și tuturor indivizilor conlocuitori pe pământul românesc aceleași drepturi și aceleași îndatoriri”⁵.

În primul dintre cele 9 puncte ale Rezoluțiunii se prevedea că „Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Românească adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba

⁴ George Sofronie, cap. *Ideea de autodeterminare în Tratatetele de pace din 1919–1920*, p. 91–122.

⁵ Vasile Goldiș, *Scrieri social-politice și literare*. Ediție îngrijită de Mircea Popa și Gheorghe Șora, București, 1976, p. 167–172.

Iulia în ziua de 18 noiembrie/1 decembrie 1918, decretează unirea acestor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România⁶.

După aprobarea în unanimitate a hotărârilor de unire, în „Sala Cercului Militar din Cetate” au mai rostit cuvântări de susținere a „Rezoluțiunii”: Iuliu Maniu, Iosif Jumanca, episcopii Demetriu Radu, Ioan I. Papp, cât și Alexandru Vaida-Voievod, care arată necesitatea ca până „la înfăptuirea tehnică a Unirii ... aceste provincii au lipsă de un organ propriu al lor, care să conducă, sub controlul unei reprezentanțe a poporului ... Propunea ca Marele Sfat Național contemplat prin punctul IX al Rezoluțiunii să constea din 250 de membri, dintre care 200 să-i aleagă imediat, iar restul până la 250 să fie întregit prin cooptare de către însuși Marele Sfat”. După aprobare, Adunarea Națională s-a încheiat cu imnul național încă de la 1848, „Deșteaptă-te Române”. După aceea, Rezoluțiunea votată de delegații împuterniciți ai comunităților românești din întreaga Transilvanie și Ungarie a fost prezentată celor peste 100 000 de poporeni de pe câmpul lui Horea care au primit-o cu aclamații. Aici vor mai vorbi între alții: Ștefan Ciceo-Pop, Teodor Mihali, Miron Cristea, Iuliu Hossu și Aurel Lazăr.

În discursul său, Iuliu Maniu afirma că „dreptul neamurilor ... de a-și forma în mod integral statul lor propriu este și o datorie față de sine și față de civilizația omenească”. Mai preciza că la temelia statului român trebuie să stea „libertatea tuturor neamurilor și a tuturor cetățenilor ... fiecare om să aleagă liber limba și credința în care vrea să trăiască atât în viața lui particulară cât și în legătură cu viața de stat”, realizându-se o colaborare organică a tuturor păturilor sociale și a tuturor cetățenilor în serviciul prosperității țării⁶.

A doua zi, în 2 decembrie 1918, Marele Sfat Național — organ legislativ, a desemnat Consiliul Dirigent al Transilvaniei, organ politico-administrativ provizoriu, avându-l ca președinte pe Iuliu Maniu, care a funcționat până în aprilie 1920.

O delegație condusă de Vasile Goldiș a prezentat autorităților de la București „Rezoluțiunea” de unire a Transilvaniei cu România. Luând act de hotărârile Adunării Naționale de la Alba Iulia, regele Ferdinand I a emis Decretul nr. 3631/1918, care confirma unirea cu efecte juridice pe întreg teritoriul României întregite.

Prima ședință a Consiliului Dirigent a avut un caracter organizatoric, fiind nominalizați cei patru vicepreședinți: Vasile Goldiș, Alexandru Vaida-Voievod, Ștefan Ciceo-Pop, Aurel Vlad, precum și cei 12 șefi de resorturi (ministere), printre care și dr. Aurel Lazăr — instaurare și organizare a justiției românești în Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș.

Una din primele acțiuni întreprinse de Consiliul Dirigent a fost cea de informare a guvernului maghiar asupra deciziei de unire a Transilvaniei și a celorlalte ținuturi românești cu România, împuternicind în acest sens pe Alexandru Vaida-Voievod. În nota din 9 decembrie 1918, guvernul ungar Károlyi a comunicat că a luat act de decizia

⁶ Textul discursului rostit de Iuliu Maniu în vol. *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*, p. 96—106.

de la Alba Iulia și de crearea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, dar nu recunoaște validitatea deciziilor luate la Alba Iulia pe care le-a condamnat, motivând că acestea contravin prevederilor Convenției militare de la Belgrad, care recunoștea autoritatea statului ungar asupra Transilvaniei.

Consiliul Dirigent, trecând la aplicarea prevederilor Rezoluțiunii Marii Uniri a acționat ca un veritabil guvern, dirijând întreaga viață politică, economică și administrativă, considerând arbitrară linia de demarcație a frontierei stabilită prin Convenția de la Belgrad.

În ceea ce privește preluarea și uniformizarea justiției, Consiliul Dirigent a întâmpinat reale dificultăți datorate atât faptului că statul român nu și-a putut exercita de la început autoritatea asupra întregului teritoriu unit cu România cât și refuzului categoric al unor magistrați maghiari de a-și continua activitatea. Instaurarea justiției românești s-a făcut în trei etape⁷, în funcție de particularitățile și condițiile concrete existente în ținuturile respective.

În prima etapă, prin Ordonanța nr. 121 despre judecători, avocați și notari publici, emisă de dr. Aurel Lazăr, șeful resortului justiției, autoritatea statului român a fost extinsă asupra instanțelor judecătorești din 15 districte, aflate sub controlul efectiv al Consiliului Dirigent, iar instanțele subordonate Curților de Apel din Cluj și Târgu-Mureș. Prevederile acestei ordonanțe și ale Ordinului Circular 1200 din februarie 1919 au stat la temelia întregului proces de schimbare a justiției. Întregul personal judiciar avea obligația de a depune jurământ oficios sau promisiunea solemnă față de statul român, în acest mod având posibilitatea de a-și continua nestingherit activitatea profesională și de a păstra drepturile câștigate. La 12 februarie 1919, Consiliul Dirigent a desemnat noua conducere a celor două Curți de Apel din Cluj și Târgu Mureș, precum și a Barourilor de Avocați și a Parchetelor. Magistrații, avocații și notarii publici, români și sași au depus în totalitate jurământul de loialitate față de statul român. În ceea ce privește personalul judiciar maghiar, problema a fost mai complexă și tratată în mod diferențiat. Dintre cei care au refuzat să depună jurământul de credință unii au părăsit imediat posturile, alții au revenit după o perioadă scurtă de timp, în timp ce câțiva au fost obligați să rămână în funcții. Alți magistrați maghiari au solicitat să fie „formal” forțați pentru a avea o „scuză” să se prezinte la serviciu. Totodată s-au înregistrat cazuri când unor funcționari auxiliari li s-a permis să-și păstreze slujbele chiar dacă au refuzat să depună jurământul de credință. În prima etapă mulți magistrați au refuzat să depună jurământul datorită confuziei ce s-a produs prin stabilirea arbitrară a liniei de demarcație prin Convenția militară de la Belgrad. După 21 martie 1919, procentajul celor care au depus jurământul de loialitate față de statul român a crescut în mod semnificativ. Întrucât numărul juriștilor români era destul de mic, Consiliul Dirigent a decis amânarea preluării

⁷ Dr. Gheorghe Iancu, *The Ruling Council. The Integration of Transylvania into Romania 1918–1920*, Center for Transylvanian Studies — The Romanian Cultural Foundation, Cluj-Napoca, 1995, p. 153–161; Ioan I. Papp, *Instaurarea justiției românești în Ardeal, în Transilvania*, 1945, nr. 87.

instanțelor judiciare din districtele Ciuc și Odorhei, acțiunea realizându-se abia în intervalul iulie-septembrie 1919.

A doua etapă de extindere a autorității sectorului de justiție asupra instanțelor judecătorești din vestul Transilvaniei a fost realizată prin Ordonanța 1200 din 18 iunie 1919, conform căreia jurisdicția districtelor Arad, Bihor, Satu Mare, Maramureș și Ugocea a fost scoasă de sub cea a Ungariei și trecută sub autoritatea statului român. Din acel moment jurisdicția Curții de Apel din Debrecen asupra teritoriilor aparținând instanțelor judecătorești din Maramureș, Satu Mare și Sălaj a încetat, fiind trecută la Curtea de Apel Oradea.

A treia etapă a procesului de preluare și uniformizare a justiției s-a realizat în conformitate cu Ordinul 6267/9 august 1919 prin care autoritatea resortului de justiție a fost extinsă asupra instituțiilor judiciare din districtele Caraș-Severin, Timiș-Torontal, Bichiș și Cenad, în acest mod autoritatea statului român a fost realizată pe întreg teritoriul unit la 1 Decembrie 1918. Dr. Aurel Lazăr, șeful Resortului de justiție a fost împuternicit de către Consiliul Dirigent pentru a instaura administrația și justiția românească în județul Bihor, care a început cu preluarea Curții de Apel din Oradea⁸. Acțiunea a continuat la nivelul judecătoriilor de ocol, în perioada 15—17 mai în orașele Beiuș și Vașcău. Investigațiile arhivistice pe care le-am efectuat au condus la descoperirea a patru documente inedite ce oferă date precise despre maniera în care s-a realizat această acțiune. În documentele redactate în limba maghiară și traduse în limba română (pe care le anexăm acestui articol) se reliefează cu certitudine faptul că depunerea jurământului de loialitate față de Regele Ferdinand I și Statul Român s-a realizat în mod legal și democratic, respectându-se libera decizie a tuturor funcționarilor judiciari.

**THE ACTIVITY OF TAKING OFF IN 1919
BY THE ROMANIAN AUTHORITIES
OF THE JURIDICAL BODIES FROM THE CITIES OF BEIUȘ AND VAȘCAU
(BIHOR COUNTRY)**

— abstract —

The establishment of the Romanian authority and the integration of justice in the territories united with Romania on December 1st, 1918 was one of the first preoccupation of the Diligent council of Transylvania.

In the action of taking off and organizing of justice was deeply involved. Dr. Aurel Lazăr, the Minister of Justice of that time.

Due to Ordinance no. 121 and of Order from February 8th, 1919, signed by Dr. Aurel Lazăr, the juridical personnel must give the "official oath" of loyalty in front of King Ferdinand I and the Romanian State, or the "solemn promise", when religious faith did not allowed one to swear.

⁸ Dr. Viorel Faur, *Contribuția lui Aurel Lazăr la introducerea administrației și justiției românești în județul Bihor (1919)*, în „Cele Trei Crișuri” 1990, nr. 7, p. 3.

It was very significant the provision that the Romanian language, became the only official language, so that everyone involved into the juridical activity must learn it, having maximum allowance of one year.

Through the Ordinance No. 1200/1919 it was expanded the authority of the Justice Resort, after the total separation from the Hungarian authority.

The procedure of taking off the juridical institutions from Beiuș, and Vașcău presents specificity also because these cities, as the whole region of Crișana were liberated by the Romanian army only on April 1919.

ANEXE

1

Nagyvárad, Törvényszéknek Elnöke
1919. E1. IX. 1. — 77 szám

1919. mai 15—17, Beiuș
Copie

Dr. Aurel Lazar igazságügyi főnök urnak
Nagyszeben

A felügyeletem alatt álló belényesi járásbiróság személyzetének új hivatali esküteléről felvett jegyzőkönyv eredeti példányát ide zárva felterjesztem.

A járásbiróság jelenlegi személyzetéből még esküt nem tett Tamáskovics Dezső járásbíró és Muckenaupt József végrehajó ez idő szerint távol vannak.

Nagyvárad, 1919 évi május hó 21-ik napján. s.s. Balás Elemér törvényszéki elnök

Copie

1919. E1.IX. §. 77

Jegyzőkönyv,

Felvette a belényesi királyi járásbiróság vezetője 1919. május hó 15-én délután 4 órakor, Dr. Lazar Aurel a nagyszebeni kormányzó tanács igazságügyminiszterének látogatása alkalmából.

Jelen voltak alulírottak:

Dr. Lazar Aurel igazságügyminiszter a járásbiróság helyiségében megjelenvén, őt a járásbiróság vezetője üdvözölte, mire az igazságügyminiszter válaszolt. S azután felhívta a járásbiróság vezetőjét s vele a jelen volt személyzetét, hogy az előírt esküt tegyék le.

A járásbiróság alulított vezetője azaz felhívásra kijelentette, hogy ő nem akarván senkit befolyásolni, egyáltalán nem tartott értekezletet a bíróság tagjaival s így egyáltalán nem tudhatja azt, hogy azok közül a változott viszonyok folytán kik akarnak szolgálatban megmaradni, illetve kik hajlandók az eskü letételére, s kik akarják azt megtagadni. Ugyanezért arra kérte az igazságügyminiszter urat, szíveskedjék ezt a kérdést közvetlenül a bíróság személyzetéhez feltenni megmagyarázván nekik, hogy mik az eskü letétel megtagadásának a következményei.

Erre a felkeresésre az igazságügyminiszter ur a következő kijelentést tette:

„Beszédemben utaltam arra, hogy mik az eskü letételének a következményei s azt ezuttal összefoglalva jelentem ki, hogy tudniillik az eddig szerzett összes jogoknak további elvesztése, az eskü letétel megtagadásának következményeit pedig ebben a pár szóban ismertettem, a szolgálatból való azonnali elbocsájtás.“

Az igazságügyminiszter ur ezen kijelentés után a bíróság jelenlévő egész személyzete jelentkezett az eskü letételére.

Az igazságügyminiszter ur ezek után az alábbi esküt vette ki:

„Én Dr. Szarka Sándor ítélőtáblai bíró, én Lukács Lajos járásbíró, én Rátz Béla telekkönyvvezető, én Kiss Ferencz telekkönyvvezető, én Bok Győző írodafőtiszt, én Perényi Viktor írodafőtiszt, én Konczwald Dénes írodafőtiszt, én özv. Szele Jánosné kezelő, én Vásárhelyi Mariska díjnok, én Dalnoki Piroska díjnok, én Rákossy Juliska díjnok, én Szabó Róza díjnok, én Rákossy István altiszt, én Pintér Károly altiszt, én Tamba Péter altiszt esküszöm a mindentudó Istenre, hogy I. Ferdinánd királyhoz és a román államhoz hű leszek, az ország törvényeit és a kormányzó tanács decretumait és rendeleteit betartom. Hivatali kötelességeimet becsülettel, lelkiismeretesen és részrehajlás nélkül teljesítem és a hivatali titkot megőrzöm. Isten engem úgy segélyen.“ s.s. Dr. Szarka Sándor, s.s. Lukács Lajos, s.s. Rátz Béla, s.s. Kiss Ferencz, s.s. Bok Győző, s.s. Perényi Viktor, s.s. Konczwald Dénes, s.s. Rákossy Juliska, s.s. özv. Szele Jánosné, s.s. Dalnoki Piroska, s.s. Vásárhelyi Mariska, s.s. Szabó Róza, s.s. Rákossy István, s.s. Tamba Péter, s.s. Pintér Károly. A fenti eskü elhangzása után igazságügyminiszter úr üdvözölve a bíróság tagjait, eltávozott.

A jegyzőkönyv berekesztve, helybenhagyva, alulírott. Kmft. s.s. Szarka Sándor ítélőtáblai bíró, s.s. Vásárhelyi Mariska jegyzőkönyvvezető.

Folytatólag felvette a belényesi járásbíróság vezetője 1919 évi május hó 16-án délután 1 órakor.

Jelen voltak az alulírottak:

Megjelenik Manyi Miklós fogházőr, a ki megelőző napon a bíróság személyzetének eskü letételénél nem volt jelen. S felhívásra a következő esküt tette le:

„Én Manyi Miklós esküszöm a mindentudó Istenre, hogy I. Ferdinánd királyhoz és a román államhoz hű leszek, az ország törvényeit és a kormányzó tanács decretumait és rendeleteit betartom, hivatali kötelességeimet becsülettel, lelkiismeretesen és részrehajlás nélkül teljesítem és a hivatali titkot megőrzöm. Isten engem úgy segélyen.“ s.s. Manyi Miklós. A jegyzőkönyv berekesztve, helybenhagyva, aláíratott. Kmft. s.s. Szarka Sándor ítélőtáblai bíró, s.s. Vásárhelyi Mariska jegyzőkönyvvezető.

Folytatólag felvette a belényesi járásbíróság vezetője, 1919 évi május hó 17 napján, délelőtt fél 10 órakor.

Jelen voltak az alulírottak:

Megjelenik Dr Poynár János járásbíró, a ki a bíróság személyzetének eskü letételénél betegsége miatt jelen nem lehetett. S felhívásra

a következő esküt tette le. „Én Dr. Poynár János esküszöm a mindentudó Istenre, hogy I. Ferdinand királyhoz és a román államhoz hű leszek, az ország törvényeit és a kormányzó tanács decretumait és rendeleteit betartom, hivatali kötelességeimet becsülettel, lelkiismeretesen és részrehajlás nélkül teljesítem és a hivatali titkot megőrzöm. Isten engem úgy segélyen.“ s.s. Poynár János. A jegyzőkönyv berekesztve, helybenhagyva, aláíratott. Kmft. s.s. Szarka Sándor ítélőtáblai bíró, s.s. Vásárhelyi Mariska jegyzőkönyvvezető.

Copie simplă, Arhivele Naționale, Direcția Județeană Cluj, *fond Curtea de Apel Cluj*, dos. 3, inv. 325/1919.

Copie

Președintele Tribunalului Oradea

1919.EL.IX.I — nr. 77

D-lui dr. Aurel Lazăr, Șeful Resortului de Justiție,

Sibiu

Anexat înaintez originalul procesului verbal încheiat cu privire la depunerea noului jurământ de serviciu de către personalul Judecătoriei de ocol Beiuș, din subordinea mea.

Până în prezent, dintre funcționarii judecătoriei de ocol nu au depus jurământul TAMASKOVICS DEZSO, judecător de ocol și MUKEN-HAUPT JOZSEF, executor judecătoresc, care lipsesc din localitate.

Oradea, la 20 mai 1919.

s.s. dr. Balazs Elemer,
președintele tribunalului.

1919.EL.IX. nr. 77

Copie

Proces verbal

Încheiat de șeful Judecătoriei regale de ocol Beiuș, la 15 mai 1919, cu prilejul vizitei efectuate de dr. Lazăr Aurel, ministrul justiției în Consiliul Dirigent din Sibiu.

Au fost prezenți subsemnații:

La apariția, în localul judecătoriei de ocol, a ministrului de justiție dr. Lazăr Aurel, acesta a fost salutat de șeful judecătoriei de ocol, la care ministrul justiției a răspuns. După aceea, a cerut șefului judecătoriei de ocol și funcționarilor prezenți să depună jurământul prescris.

Subsemnatul, șef al judecătoriei, la această cerere a declarat că, nedorind să influențeze pe nimeni, nu s-a consultat de loc cu membrii judecătoriei și, în acest fel, nu poate ști că dintre aceștia, în situația schimbată, care doresc să rămână în funcție, respectiv care sunt de acord să depună jurământul și care refuză acest lucru. Ca urmare, l-a rugat pe dl. ministru al justiției să pună această întrebare direct func-

ționarilor judecătoriei, explicându-le care sunt consecințele depunerii, respectiv nedepunerii jurământului.

La această cerere, dl. ministru al justiției a declarat următoarele: „În cuvântul meu m-am referit la consecințele depunerii jurământului și acum succint declar că asta înseamnă păstrarea tuturor drepturilor câștigate până în prezent, iar consecințele refuzului depunerii jurământului le cuprind în aceste câteva cuvinte: eliberarea imediată din funcție“.

După această declarație a d-lui ministru al justiției, tot personalul prezent al judecătoriei s-a prezentat la depunerea jurământului.

Dl. ministru al justiției a primit, după acestea, următorul jurământ:

„Eu, dr. SZARKA SANDOR, judecător de plasă, cu LUKACS LAJOS, judecător de ocol, cu RACZ BELA, conducător carte funciară, cu KISS FERENCZ, conducător carte funciară, cu BOK GYOZO, șef birou, cu PERENYI VICTOR, șef birou, cu KONCZWALD DENES, funcționar birou, cu văduva SZELLE JANOSNE, manipulator, cu VASARHELYI MARISKA, diurnist, cu DALNOKY PIROSKA, diurnist, cu RAKOSY JULISKA, diurnist, cu SZABO ROZA, diurnist, cu RAKOSY ISTVAN, subofiter, cu PINTER KAROLY, subofiter, jur pe Atotputernicul Dumnezeu că voi fi loial față de regele Ferdinand I și statul român, voi respecta legile țării și decretul și hotărârile consiliului de guvernare, obligațiile de serviciu le voi executa cu cinste, dăruire și fără părtinire și voi păstra secretul de serviciu. Așa să-mi ajute Dumnezeu“.

(Urmează semnăturile celor enumerați)

După terminarea jurământului de mai sus dl. ministru al justiției s-a felicitat pe membrii judecătoriei și a plecat.

Proces verbal terminat, aprobat și semnat — s.s. SZARKA SANDOR, judecător de plasă, s.s. VASARHELY MARISKA, redactor proces verbal.

În continuare, încheiat de șeful Judecătoriei de ocol Beiuș, la 16 mai 1919, la ora unu după amiază:

Au fost prezenți subsemnații:

Se prezintă MANYI MIKLOS, paznic pușcărie, care nu a fost prezent cu o zi înainte la depunerea jurământului de către funcționarii judecătoriei și la cerere depune următorul jurământ:

„Eu, Manyi Miklos, jur pe Atotputernicul Dumnezeu că voi fi loial față de regele Ferdinand I și statul român, voi respecta legile țării și decretul și hotărârile Consiliului Dirigent de la Sibiu, obligațiile de serviciu le voi executa cu cinste, dăruire și fără părtinire și voi păstra secretul de serviciu. Așa să-mi ajute Dumnezeu“.

Proces verbal terminat, aprobat, semnat; s.s. dr. SZARKA SANDOR, judecător de plasă; s.s. VASARHELY MARISKA, redactor proces verbal.

În continuare, încheiat de șeful judecătoriei de ocol Beiuș, la 17 mai 1919, la orele 9,30.

Au fost prezenți subsemnații.

S-a prezentat dr. POINAR JANOS, judecător de ocol, care din cauza bolii nu a putut fi prezent la depunerea jurământului de către funcționarii judecătoreiei. La cerere, a depus următorul jurământ:

„Eu, Poinar Janos, jur pe Atotputernicul Dumnezeu că voi fi loial față de regele Ferdinand I și statul român, voi respecta legile țării și decretele și hotărârile Consiliului Dirigent de la Sibiu, obligațiile de serviciu le voi executa cu cinste, dăruire și fără părtinire și voi păstra secretul de serviciu. Așa să-mi ajute Dumnezeu“.

Proces verbal terminat, aprobat și semnat — s.s. dr. SZARKA SANDOR judecător de plasă, s.s. VASARHELY MARISKA, redactor proces verbal.

2

1919.EI. IX. J. 96 sz.
Másolat. 1919. EI.I.A.21 szám

1919 mai 18, Vașcău
Copie

Jegyzőkönyv

Felvetetett Vaskón, a királyi járásbírósnál 1919 május 16-án délután egy negyed 4 órakor. Megjelent a bíróságnál Dr. Lazar Aurel a nagyszebeni román kormányzó tanács igazságügyi főnöke s miután Jakó János vezető járásbíró jelentését meghalgatta, a bíróságot a román állam nevében átvette, Jakó János vezető járásbíró a nagyszalontai járásbíróshoz áthelyezte s helyette a bíróság ideiglenes vezetésével az ezennel járásbíróvá kinevezett Dr. Mihali Salvator megbizta, végül pedig Jakó János vezető járásbírótól az alábbi esküt vette ki: „Én Jakó János esküszöm a mindentudó Istenre, hogy I. Ferdinand hirályhoz és a román államhoz hű leszek, az ország törvényeit és a kormányzó tanács decretumait és rendeleteit betartom, hivatali kötelességeimet becsülettel, lelkiismeretesen és részrehajlás nélkül teljesítem és a hivatali titkot megőrzöm. Isten engem úgy segélyen.“

Az eskü kivételének megtörténte után a miniszter ur utasítást adott a jegyzőkönyv utólagos felvételre s hogy Jakó János járásbíró az általa már megkezdett s eldöntésre megérrett ügyeket lehetőleg fejezze be.

Közölte egyidejűleg, hogy az áthelyezési és kinevezési okmányok utólag fognak Nagyszebenből elküldetni.

Kmft. Dr. Mihali Salvator s.k. járásbíró, Jakó János s.k. esküttevő

A másolat az 1919 évi EI. I.21. szám alatti eredeti jegyzőkönyvvét szóról-szóra megegyezik.

Vaskóh, 1919 május 18 s.s. Jakó János vezető járásbíró.

Ibidem

1919 EI.IX.J. 96

Copie

Proces verbal

Incheiat la Judecătoria Vașcău, în 16 mai 1919, După masă, la 1/4 ore de dr. AUREL LAZĂR, șeful Resortului Justiției din Consiliul Dirigent de la Sibiu și, după ce a ascultat raportul șefului judecătoreiei, JAKO JANOS, pe care l-a transferat la Judecătoria de ocol Salonta:

Cu conducerea temporară a judecătoriei l-a însărcinat pe dr. Salvator Mihali, numit cu acest prilej judecător de ocol, după care a solicitat următorul jurământ de la Jako Janos:

„Eu, Jako Janos, jur pe Atotputernicul Dumnezeu că voi fi loial față de Regele Ferdinand I și guvernul român, voi respecta în totalitate legile țării și decretele și hotărârile Consiliului Dirigent de la Sibiu, obligațiile de serviciu le voi executa cu cinste, dăruire și fără părtinire păstrând secretul de serviciu. Așa să mă ajute Dumnezeu.“

După primirea jurământului, dl. ministru a dat dispoziții pentru încheierea ulterioară a procesului verbal și ca Jako Janos, în limita posibilităților, să finalizeze cazurile deja începute de el, ce sunt în stadiu final.

A anunțat, de asemenea, că documentele de transfer și numire vor sosi ulterior de la Sibiu.

Dr. Mihali Salvator, judecător de ocol.

Jako Janos, depunător de jurământ.

Copia este identică, cuvânt cu cuvânt, cu procesul verbal nr. EL.I.21 din 1919.

Vașcău, 18 mai 1919.

s.s. Jako Janos,
judecător de ocol

3

1919 mai 17, Vașcău
Copie

1919. EL.I.A. 24.

Jegyzőkönyv.

Felvetetett Vaskon a járásbiróságnál 1919 május 17-én dél előtt 10 órakor a nagyszebeni román kormányzó tanács és illetve annak igazságügyi alkalmazottak részére megállapított új hivatali eskünek és illetve fogadalomnak letétele tárgyában.

Jelen vannak Reindl József telekkönyvvezető, Bereczky László irodatiszt, Lukács Elemér és Nagy Vilma dijnokok.

Dr Mihali Salvator vezető járásbíró az eskü szövegét a jelenlevőkkel ismertette s felszólította a jelenlevőket, hogy nyilatkozzanak, miszerint az esküt, illetve ünnepélyes fogadalmat kik teszik le.

Miután erre fenntnevezettek mindnyájan hajlandóknak nyilatkoztak, Reindl József telekkönyvvezető és Bereczky László irodatiszt az alábbi esküt, Lukács Elemér és Nagy Vilma dijnokok pedig az alábbi fogadalmat tették le:

„En esküszöm a mindentudó Istenre, hogy I. Ferdinand hirályhoz és a román államhoz hű leszek, az ország törvényeit és a nagyszebeni román kormányzó tanács decretumait és rendeleteit teljes odaadással megtartom, hivatali kötelességeimet becsülettel, lelkiismeretesen és részrehajlás nélkül teljesítem és a hivatali titkot megőrzöm. Isten engem úgy segélyen.“

Felolvastam, letettem, aláírtam. s.s. Reindl József telekkönyvvezető, s.s. Bereczky László irodatiszt.

„Fogadom, hogy I. Ferdinand hirályhoz és a román államhoz hű leszek, az ország törvényeit és a nagyszebeni román kormányzó tanács

decrétumait és rendeleteit teljes odaadással megtartom, hivatali kötelességeimet becsülettel, lelkiismeretesen és részrehajlás nélkül teljesítem és a hivatali titkot megőrzöm. Felolvastam, letettem, és aláírom“.
s.s. Nagy Vilma dijnok, s.s. Lukáts Elemér dijnok.

Kmft. s.s. Dr. Mihali Salvator vezető járásbíró.

Copie,

Nagyvárad, 1919, El. IX. I.98 szám.

Igazságügyi főnök urnak

Nagyszeben

A vaskóhi járásbíróság személyzetének eskületételi jegyzőkönyvét idezártam eredetiben felterjesztem.

Nagyvárad, 1919 évi május hó 28 napján

s.s. Dr. Balás Elemér törvényszéki elnök

Ibidem,

ANEXA 3

1919.EL.I.A.24

Copie-

PROCES-VERBAL

Înceiat la Judecătoria de ocol Vașcău, la 17 mai 1919, ora 10,00, în problema depunerii noului jurământ pentru funcționarii din justiție, stabilit de Consiliul Dirigent de la Sibiu, respectiv de șeful Resortului de Justiție din acest consiliu, dr. LAZĂR AUREL.

Sunt prezenți, REINDL JOSZEF, conducător carte funciară, BERECHKI LASZLO, funcționar birou, LUCACI ELEMER și NAGY VILMA, diurniști.

Dr. MIHALI SALVATOR, șeful judecătoriei, prezintă jurământul celor de față, cărora le cere să declare care sunt cei care doresc să-l depună.

După ce la solicitare toți cei prezenți au răspuns afirmativ, REINDL JOSZEF, conducător carte funciară, BERECHKI LASZLO, funcționar birou, LUCACI ELEMER și NAGY VILMA au depus următorul jurământ:

„Eu, (urmează numele celor patru), jur pe Atotputernicul Dumnezeu că voi fi loial față de regele Ferdinand I și statul român, voi respecta legile țării și decretele și ordinele Consiliului Dirigent de la Sibiu, obligațiile de serviciu le voi executa cu cinste, dăruire și fără părtinire păstrând secretul de serviciu. Așa să-mi ajute Dumnezeu“.

Jurământ citit, depus de mine și semnez.

s.s. REINDL JOSZEF, s.s. BERECHKI LASZLO, s.s. LUCACI ELEMER, s.s. NAGY VILMA.

Contrasemnează dr. MIHALI SALVATOR, șeful judecătoriei.

Copie:

Președintele Tribunalului Oradea — 1919 EL.IX/I-98

Domnului șef al Resortului de justiție, Sibiu

Procesul verbal privind depunerea jurământului de către personalul Judecătoriei de ocol Vașcău, îl anexez în original.

Oradea, 28 mai 1919.

Dr. Balás Elemér,
Președintele Tribunalului

4

1919 mai 22, Oradea
Copie

1919.EI.IX.J.84

Jegyzőkönyv,

Felvette a nagyváradi törvényszék elnöke Nagyváradon, 1919 évi május hó 22 napján.

Önként megjelent Berényi József vaskohi járásbirósági irodafőtiszt s bejelenti, hogy mint beteg állományban levő, Szentesen, Klauzál utca 18. sz. alatt tartozkodik s Vaskohra akart utazni az új hivatali eskü letétele végett, elutazni azonban nem tudván, kéri, hogy a törvényszék elnöke vegye ki az esküt.

Elnök vele az eskő szövegét megismertetvén, hajlandónak nyilatkozott és letette a következő esküt:

„En Berényi József esküszöm a mindenttudó Istenre, hogy I. Ferdinánd királyhoz és a román államhoz hű leszek, az ország törvényeit és a nagyszebeni román kormányzó tanács decretumait és rendeleteit teljes odaadással megtartom, hivatali kötelességeimet becsülettel, lelkiismeretesen és részrehajlás nélkül teljesítem és a hivatali titkot megőrzöm. Isten engem úgy segélyen.“

Felolvastattott, ezt az esküt letettem és aláírom. s.s. Berényi József. A jegyzőkönyvet aláírtuk. Kmft. s.s. Dr. Balás Elemér törvényszéki elnök, s.s. Lenkey Árpád törvényszéki jegyző.

Copie

Nagyváradi Törvényszék Elnöke. 1919. EI.IX/I-84 szám.

Dr. Lazar Aurel igazságügyi főnök urnak.

Nagyszeben

Berényi József vaskohi járásbirósági irodafőtiszt az új hivatali eskü letétele végett, minthogy most Vaskohra nem utazhatik, előttem jelentkezvén, a vele felvett eskületételi jegyzőkönyv eredeti példányát idezártan felterjesztem.

Nagyvárad, 1919 évi május hó 22-ik napján.

s.s. Dr. Balás Elemér törvényszéki elnök

Ibidem,

1919.EL.IX.J.84

Copie

PROCES-VERBAL

Încheiat de președintele Tribunalului Oradea, la Oradea, în 22 mai 1919.

De bună voie s-a prezentat Berenyi Jozsef, funcționar de birou la Judecătoria de ocol Vașcău, care, afirmând că, fiind în convalescență, se găsește la Sintești, pe str. Klauszl nr. 18. Dorea să se deplaseze la Vașcău, în scopul depunerii noului jurământ de serviciu, dar nu s-a putut deplasa și solicită ca să depună jurământul în fața președintelui tribunalului.

Președintele i-a prezentat textul jurământului, a fost de acord și a depus următorul jurământ:

„Eu, Berenyi Jozsef, jur pe Atotputernicul Dumnezeu că voi fi loial față de regele Ferdinand I și statul român, voi respecta în totalitate legile țării și decretelor și ordinele Consiliului Dirigent de la Sibiu, obligațiile de serviciu le voi executa cu cinste, dăruire și fără părtinire păstrând secretul de serviciu. Așa să-mi ajute Dumnezeu“.

Jurământ citit, depus de mine și semnez.

s.s. Berenyi Jozsef

Am semnat procesul verbal; s.s. *dr. Balas E.*, președinte de tribunal.

s.s. Lenkei Arpad, notar de tribunal

Copie:

Președintele Tribunalului Oradea

19.EL.IX/I-84

Domnului șef al Resortului de justiție, dr. Aurel Lazăr

Sibiu

Berenyi Jozsef, funcționar birou la Judecătoria de ocol Vașcău, pentru motivul că nu se poate deplasa la Vașcău, fiind în convalescență, s-a prezentat în fața noastră și anexez procesul verbal de primire a jurământului, în original.

Oradea, 22 mai 1919.

Dr. Balas Elemer
Președintele Tribunalului

Ibidem